

IULIU MANIU – „SFINXUL DE LA BĂDĂCIN”

Ioan-Gheorghe RAȚIU¹

ratiu2014@gmail.com

ABSTRACT: This paper is dedicated to Iuliu Maniu, one of the greatest Romanian politicians from Transylvania, who contributed decisively to the Great Union of December 1, 1918, from Alba Iulia, and who built Great Romania jointly with other important politicians during the interwar period as prime minister and president of the PNT (National Peasants' Party).

Using various bibliographic sources, I traced the turbulent but sometimes beautiful life of our hero, tragically ended during old age, in the “prison of ministers”, as it was also called the “pandemonium” from Sighet.

Until the very last moment of his life, he loved his country and people. For all the suffering endured, he is considered a martyr of the Romanian Nation.

KEYWORDS: martyr, prime minister, extermination, penitentiary, torturer

Lucrarea este dedicată marelui om politic Iuliu Maniu la împlinirea în data de 5 februarie 2020, a 67 de ani de la moartea sa martirică în „pandemoniul” de la Sighetu Marmației. (Foto Nr. 1, sursa Internet)

Puțină lume mai știe că prin căsătoria fiicei dr. Ioan Rațiu, Dorina, cu memorandistul dr. Iuliu Coroianu în anul 1897, s-a dezvoltat o nouă și puternică relație de rudenie între cele două familii și implicit cu familia martirului Iuliu Maniu, nepotul de soră al lui Iuliu Coroianu.

Legăturile între familii existau de mai multă vreme.

Toți au fost pașoptiști și memorandiști, aveau același ideal comun – emanciparea românilor ardeleni și ulterior unirea cu România, erau membri activi ai Partidului Național Român (P.N.R.), apoi ai Partidului Național Țărănesc (P.N.Ț.).

Un aspect foarte important pentru vremurile de atunci, a fost acela că toți erau creștini de religie greco-catolică sau ortodoxă, oameni simpli sau cu studii la Blaj, Sibiu, Cluj, Budapesta, Viena etc. Elementele catalizatoare

---

¹ Col.(rtr.) Conf.univ.dr.ing., membru asociat C.R.I.F.S.T., Filiala Brașov

ale familiilor înrudite, Rațiu, Coroianu, Maniu și Herlea, (despre care am mai scris pe larg în alte lucrări), au fost mai întâi Basiliu Rațiu, Avram Iancu și Simion Bărnăuțiu și mai apoi Dr. Ioan Rațiu, Nicolae Herlea, Iuliu Coroianu și Iuliu Maniu.

În jurul lor, la umbra acestor „*falnici brazi și stejari seminceri*”², adevărați „*păhúi*”³ ai familiei”, s-au adunat și au crescut așa de frumos membrii familiilor noastre.

Fig. nr. 1, Iuliu Maniu (n.8 ian. 1938, Bădăcin, Comitatul Sălaj – d. 5 febr. 1953, închisoarea Sighet)

Ei au încălzit și au înflăcărat inimile urmașilor câtorva generații, ei au fost cei mai aprigi luptători pentru drepturile românilor ardeleni, ei au fost cei care au ținut aprinsă flacăra sfântă a candelii naționale autentice și moderate, timp de 100 de ani și care din păcate s-a stins aproape de tot în timpul comunismului.

Din păcate, o parte dintre cei care au avut fericirea „*să vadă visul cu*

² *Semincér, seminceri*, s. m. 1. Arbore dintr-o pădure lăsat la tăierea pădurii pentru sămânță în vederea regenerării naturale a suprafeței din jur; <https://dexonline.ro/definitie/semincer%20>, accesat la data de 17.01.2020.

³ *păhúi (-i)*, s. m. – Copac înalt. Origine necunoscută, poate expresivă. <https://dexonline.ro/definitie/pahui>

ochii”, făurirea ROMÂNIEI MARI și au spraviețuit după anul 1945 au fost persecutați, batjocoriți, înțemnițați și exterminați în Gulagul comunist.

Iuliu Maniu (Maniuțu, cum era alintat de ardeleni) a fost unul din marii oameni politici români care au avut parte de o astfel de „răsplată”, fiind exterminat în Infernul concentraționar de la Sighet după o „suferință de martir” de 6 ani.

Iuliu Maniu a fost deputat român în Dieta de la Budapesta, prim-ministru al României, președinte al Partidului Național Român (P.N.R.), apoi al Partidului Național Țărănesc (P.N.Ț.).⁴

Din 1919 a fost membru de onoare al Academiei Române, instituția cu cea mai înaltă autoritate în domeniile culturii și științei din România.⁵

A fost cel mai de seamă descendent al familiei nobiliare Maniu din zona Șimleu Silvaniei.⁶

Tatăl său, Ioan Maniu, a fost nepotul de soră a lui Simion Bărnuțiu, unul dintre organizatorii și conducătorii Revoluției Române de la 1848 din Transilvania, care l-a crescut deoarece rămăsese orfan de tată. Sub influența unchiului său, Ioan Maniu a urmat studii juridice la Universitatea din Budapesta și Viena, unde a devenit Doctor în Drept(1862).

În anul 1865 s-a căsătorit cu Clara Coroianu, fiica vicarului foraneu (vicar episcopal) de Șimleu Silvaniei Demetriu Coroianu și sora lui Iuliu Coroianu, al cărui nume de botez i-a fost dat și nepotului său, marele erou al românilor.

Ioan și Clara Maniu au avut împreună cinci copii, doi feciori: Cassiu și Iuliu și trei fete: Sabina, Cornelia și Elena.

Iuliu Maniu a urmat școala primară la Blaj și liceul la Zalău (1890), apoi urmează cursurile Facultăților de Drept din Cluj, Budapesta și Universitatea din Viena, unde în anul 1896 devine doctor.

Începând cu anul 1898, devine avocat al Mitropoliei Române Unite din Blaj, până în anul 1915.

Pe timpul studenției a fost membru și președinte al Societății Academice „Petru Maior” din Viena. În această calitate, în perioada Procesului Memorandului organizează acțiuni de solidaritate cu memorandiștii.

Unchiul său Iuliu Cororainu fiind unul din cei condamnați (a primit

⁴ Iuliu Maniu, https://ro.wikipedia.org/wiki/Iuliu_ManIU, accesat la data de 17.01.2020.

⁵ Membrii Academiei Române din 1866 până în prezent, <http://www.acad.ro/bdar/armembri.php>, accesat la data de 17.01.2020.

⁶ Familia Maniu, <https://iuliumaniu.com/familia-maniu/>, accesat la data de 17.01.2020.

pedeapsa cea mai mare de 2 ani și 8 luni) și încarcerat alături de viitorul socru dr. Ioan Rațiu și pr. Vasile Lucaciu în închisoarea din Seghedin.

Iuliu Maniu și-a început cariera politică în cadrul Partidului Național Român din Transilvania (P.N.R.) prezidat de dr. Ioan Rațiu, fiind un apropiat al acestuia.

La numai 24 de ani, în anul 1897, este ales în comitetul de conducere al P.N.R. și se implică din ce în ce mai puternic în susținerea cauzei românilor din imperiu.

Împreună cu alți tineri membri ai P.N.R. a reușit să impună la Conferința Partidului Național Român din 1905 de la Sibiu, doctrina activistă a partidului.

Datorită acestei schimbări politice foarte importante în strategia luptei de emancipare națională, în anul 1906 Iuliu Maniu împreună cu alți fruntași români reușesc să fie aleși deputați ai cercurilor electorale din Ardeal, în Parlamentul de la Budapesta.

În anul 1908 când P.N.R. a devenit membru al Clubului Parlamentar al Naționalităților, îl ajută pe Alexandru Vaida-Voevod să înființeze la Budapesta, ziarul „Lupta”.

Maniu a făcut parte din Comisia de tratative româno-maghiare începând cu anul 1910, fiind implicat permanent în lupta pentru emanciparea națională a românilor ardeleni.

La scurt timp de la începerea Primului Război Mondial, în luna mai 1915, Iuliu Maniu a fost încorporat în armata austro-ungară și trimis pe frontul italian, ca ofițer de artilerie, în Tirolul de Sud.

În vara anului 1918 Maniu, este demobilizat și se deplasează la Arad unde se afla Consiliul de conducere a P.N.R. Acolo împreună cu personalități de primă mărime ale partidului participă hotărâtor la pregătirea unirii Transilvaniei cu Regatul României.

Imediat după întoarcerea din Italia, după începerea evenimentelor revoluționare în capitala imperiului, în toamna anului 1918, a fost trimis la Viena pentru a negocia drepturile minorității române din Transilvania ca reprezentant al poporului român.

La Viena formează un Comandament românesc și un Senat militar, cu misiunea de a apăra capitala și a menține ordinea publică.

Aici a înființat la 30 octombrie 1918 Consiliul Național al Românilor din Transilvania, care la 14 noiembrie 1918 se mută la Arad.

După ce a sosit la Arad în 14 noiembrie 1918, pune capăt negocierilor

dintre Consiliul Național Român și reprezentantul guvernului ungar, prin hotărârea ruperii Transilvaniei de Austro-Ungaria și unirea cu celelalte teritorii românești.

A participat la Marea Adunare de la Alba Iulia, ca delegat din partea Cercului electoral Vințu de Jos și a fost ales în Marele Sfat Național.

Iuliu Maniu a fost unul din principalii organizatori ai Marii Adunări de la Alba Iulia, din 1 decembrie 1918, unde s-a hotărât unirea Transilvaniei cu Regatul României.⁷

În cuvântarea pe care a ținut-o cu ocazia Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia a spus:

„Privim în înfăptuirea unității noastre naționale ca la un triumf al libertății românești.”

Pe data de 2 decembrie 1918 a fost ales în funcția de ministru – președinte al Consiliului Dirigent al Transilvaniei, format din 15 membri, funcție echivalentă cu cea de guvernator/prim-ministru, îndeplinind, totodată și funcția de ministru de interne.

Începând cu luna august 1919, după moartea marelui om politic Gheorghe Pop de Băsești, Iuliu Maniu preia conducerea Partidului Național Român și mută sediul acestuia de la Sibiu la Cluj.

După dizolvarea Consiliului Dirigent, Iuliu Maniu se implică activ în viața politică a României Mari.

Astfel, în anul 1926 Partidul Național Român fuzionează cu Partidul Țărănesc al lui Ion Mihalache și ia ființă Partidul Național Țărănesc, al cărui președinte a fost în perioada 1926–1933 și 1937–1947.

În decembrie 1928, în plină criză economică, P.N.Ț. condus de Maniu, câștigă alegerile.

La revenirea în țară a lui Carol al II-lea în anul 1930, acesta îl înlătură pe Maniu de la conducerea Guvernului.

Maniu s-a opus guvernării autocrate a lui Carol al II-lea și înființării în 1938 a Frontului Renașterii Naționale.

După anul 1940, Iuliu Maniu a refuzat colaborarea cu regimurile care au urmat, fiind un opozant al lui Ion Antonescu.

După 23 august 1944, Iuliu Maniu s-a opus prin mijloace politice

⁷ *Proces verbal. Vințu de jos, 22 Novembre 1918. Delegați ordinari: Augustin Caraban, Zaharia Mihalțian. Delegați supleanți: Iuliu Maniu, Ioan Marciac, Bazil Hațegan, Zaharia Muntean, Virgil Hațegan*, <http://dspace.bcuculuj.ro/handle/123456789/83773>, accesat la data de 17.01.2020.

instaurării comunismului în țară și a luptat cu putere împotriva preluării puterii de către comuniști și instalării guvernului pro-comunist al Dr. Petru Groza la 6 martie 1945.

P.N.Ț. condus de Maniu, a obținut o victorie copleșitoare în alegerile din luna noiembrie 1946. În zadar însă, pentru că rezultatul alegerilor a fost falsificat de guvernul comunist.

După „Înscenarea de la Tămădău” din 14 iulie 1947, mai mulți lideri ai P.N.Ț. au fost prinși încercând să părăsească țara și au fost arestați.

În acest context Iuliu Maniu, la vârsta de 74 de ani, este arestat și întemnițat în Penitenciarul Galați împreună cu Ion Mihalache, Nicolae Carandino ș.a. și judecat pentru „înantă trădare”.⁸

După un simulacru de proces, care a durat mai puțin de o lună, Maniu este condamnat pentru înantă trădare la închisoare pe viață.⁹

În 1951, când avea deja 78 de ani, este transferat, alături de alți lideri

⁸ Arhiva C.N.S.A.S., Fond Penal, dosar nr. P 000213, vol. 69, ff. 2–2 verso.

⁹ Ionițoiu, Cicerone, *Marea înscenare: Procesul Iuliu Maniu – Ion Mihalache: În Biroul Politic al C.C. al P.C.R. din 26 Iulie 1946, Vasile Luca reamintea una din cele 10 porunci ale Moscovei din 7 Martie 1945: „Nu trebuie uitat scopul: compromiterea și distrugerea partidelor istorice.” Așa a început asaltul împotriva lui Iuliu Maniu, prin pregătirea opiniei publice, cerându-se moartea lui de către mulți brucaniști. A urmat infiltrarea partidului cu agenți din afara și din interior, precum: Domocoș, Horezu, Drăgulănescu Alex., Bălăceanu Constantin, frații Paul și Stejerel Sava ... Au trecut la încurajarea dizidenților, Nicușor Graur, Guguianu-Sima, Nicolae Lupu, D. R. Ioanițescu, Anton Alexandrescu, Cantemir Daniel, George Păun, Andrei Motoc ... Au încercat compromiterea conducătorilor, șantajarea rudelor (nepoți și fini) până la găsirea lui Constantin Gafencu, pe care l-au format și dirijat spre asaltul final. I-au îndreptat pașii spre Lucia Scridon, pe care a întâlnit-o întâmplător, trecând prin parcul Ioanid și astfel și-a făcut intrarea într-un cerc național țărănist, cunosându-l pe Vlad Hațieganu, prin care a ajuns la ușa lui Iuliu Maniu.*

Paralel i-au îndreptat pașii lui Gheorghe Preda, aviator (bețiv căruia i se ridicase drep-tul la zbor) și printr-o nepoată a ajuns în casa altui agent, subinginer Gheorghe Popescu. Legăturile fiind făcute s-a trecut la fructificarea scenariului. Gheorghe Preda a luat legătura cu șeful său, Romulus Lustig, care a anunțat pe Nicolae I. Popescu (directorul Secției II-a Informații și contrainformații). Astfel s-a ajuns la Mircea Țigoiu (Zaharia), care a luat conducerea acțiunii fiind prezent la arestarea de la Tămădău, pe 14 Iulie 1947, la ora 6 dimineața.

Nicolski Alex., din dimineața de 13 Iulie, începuse pregătirile, golind atunci 15 celule și aducând tacâmurile necesare, noi. Tot atunci a dat telegramă și a adus din concediu pe anchetatorii principali, care au început „ancheta” luni dimineața spre prânz.

De restul s-a ocupat Mișu Dulgheru, urmărind să facă „hora” cât mai mare, prin implicarea funcționarilor de la Ministerul de Externe, de la finanțe, din secția militară, de la muncitori, de la tineret, din provincie ... Încadrarea juridică intrase pe mâna lui Mircea Lepădătescu, un oportunist încrezut, pus pe căpătuală. Prin șantaj și pro-

țăărăniști, la închisoarea din Sighetu Marmăției (cunoscută ca și „închisoarea miniștrilor”), unde după un an și jumătate trece în veșnicie – în 5 februarie 1953. Cu o lună mai înainte, pe 8 ianuarie împlinise 80 de ani.

Arhiva C.N.S.A.S. conține 102 dosare referitoare numai la procesul lui Iuliu Maniu.¹⁰ Premeditarea procesului este evidentă. Dosarele conțin peste 800.000 de file, toate produse într-o lună cât a durat procesul.

După transferul liderilor țărăniști la Sighet în „Închisoarea demnitarilor”, li s-au întocmit fișe personale cu fotografii aplicate.

The image shows two pages of a penal record card for Iuliu Maniu. The left page is the 'COPIE DUPĂ FOAIA MATRICOLĂ PENALĂ' (Copy of the Penal Record Card) and the right page is the 'COMPORTAREA ȘI MINCA DIFUȘĂ ÎN PENITENCIAR' (Behavior and Food Consumed in Prison).

The left page contains personal information and a list of 14 questions regarding the individual's background and current status. The right page contains a table for recording behavior and food consumption, along with a section for the individual's behavior and food consumption in prison.

COPIE DUPĂ FOAIA MATRICOLĂ PENALĂ

IN MATRICOLĂ
Anul 918 luna IANUARIE ziua 8

1. NUMELE
2. NAIȘTEA
3. DISTRICȚIA
4. CATEGORIA
5. AMPLASAMENTUL
6. CATEGORIA
7. AMPLASAMENTUL
8. CATEGORIA
9. CATEGORIA
10. CATEGORIA
11. SERVICIUL
12. SERVICIUL
13. APARTENINȚA
14. SERVICIUL

COMPORTAREA ȘI MINCA DIFUȘĂ ÎN PENITENCIAR

Podușe disciplinare selectate
Punctaj
Munca depusă (în % din normă, din % din totalul muncii și din % din procese)

Nr. zilelor în care
Nr. zilelor adușe
TOTAL
Prima și ultima
Sua în zilele muncii de
Centrile și grupurile în care este înțeles că nu există niciun fel de simțăminte în ceea ce privește deținerea în închisoare, de excepție față de deținătorii obișnuiți.

Fig. nr. 2 – Foia matricolă penală a lui Iuliu Maniu, Penitenciarul Galați (sursa: Internet)

misiuni, 1-a care s-au alăturat bătăile barbare ale lui Nicolae Carol Deleanu, Teodor Sepeanu, Aureliu Curelea...” hora” s-a mărit.

Martori s-au adus și din temnițe; după ce i-au folosit, i-au condamnat. Alții, după ce au fost „convinși” să depună mărturie (mincinoasă), au fost condamnați, pe baza declarațiilor lor, pentru nedenumțare.

Așa s-a desășurat înscenarea acestui mare proces, în timp ce la vecinii din sudul Dunării, Nicola Petcov era spânzurat, după proces. <http://www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/ioanitoiu/rechizit.htm>, accesat la data de 17.01.2020.

¹⁰ România Centenară – Dosare, http://www.cnsas.ro/romania_centenara_dosare.html, accesat la data de 14.02.2020.

Nu se știe prin ce împrejurări fotografia lui Iuliu Maniu a fost aplicată pe fișa personală a lui Constantin Argetoianu.

Fotografia în acest caz constituie o eroare materială gravă, fiind atribuită astfel în mod greșit lui C. Argetoianu.

În legătură cu fotografia a apărut o controversă nelămurită legal până acum, anume faptul că aceasta ar aparține lui Constantin Argetoianu, deținut și el la Sighet în aceeași perioadă cu Iuliu Maniu, așa cum apare în Fișa personală din dosarul penal Nr. P 10477, vol 1 din Arhiva C.N.S.A.S.

Din superficialitate, ori cu intenție, ori din prostie, ori din greșeală s-a produs un fals grosolan cu urmări iată destul de grave.

Atunci în 1953, nimeni nu credea că după atâția ani deținuții politici vor mai prezenta interes pentru istorie. Problema se va lămuri sigur în viitor de către experții criminaliști. Pentru mai multe lămuriri pot fi accesate link-urile de mai jos și comparate fotografiile celor doi lideri politici.^{11,12}

Personal susțin că fotografia în cauză îi aparține fără dubii lui Iuliu Maniu și în niciun caz lui Constantin Argetoianu. Diferențele între fiziomiile din fotografiile celor doi sunt evidente și de necontestat.

La Sighet după o detenție cruntă, Iuliu Maniu se îmbolnăvește și moare exterminat fără a avea parte de slujba prohodului și un mormânt creștinesc în pământul țării pentru întregirea căreia și-a dăruit toată viața.¹³

Trupul lui zace aruncat în groapa comună a cimitirului închisorii din Sighet, (probabil în Cimitirul Săracilor).^{14,15,16} Actul de deces a fost eliberat abia în anul 1957, la 4 ani de la moartea acestuia. În bătaie de joc la

¹¹ Gheorghe Răzvan, *Se cere ANALIZĂ CRIMINALISTICĂ! Iuliu Maniu și durerosul MISTER al unei fotografii*, <https://evz.ro/se-cere-analiza-criminalistica-iuliu-maniu-si-durerosul-mister-a.html?fbclid=IwAR3tag1waz6F->, accesat la data de 17.01.2020.

¹² Imagini pentru Constantin Argetoianu, [https://www.google.com/search?rlz=1C1PRFC_enRO624RO625%20argetoianu%20+pozech&source=univ&sa=625](https://www.google.com/search?rlz=1C1PRFC_enRO624RO625%20argetoianu%20+%20pozech&source=univ&sa=625), accesat la data de 17.01.2020.

¹³ Cum a murit Iuliu Maniu. „În celula nr...s-a stins lumina”, <https://www.descopera.ro/istorie/15035126-cum-a-murit-iuliu-maniu-in-celula-nrs-a-stins-lumina>, accesat la data de 01.01.2020.

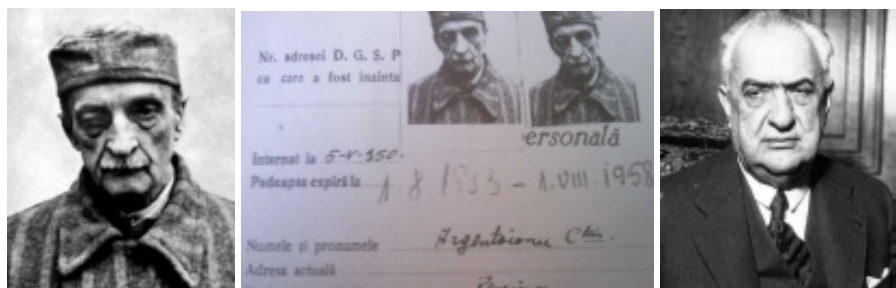
¹⁴ Maniu, Iuliu (1873–1953), <http://dspace.bcuculuj.ro/handle/123456789/82613>, accesat la data de 17.01.2020.

¹⁵ Iuliu Maniu, omul care a adus Transilvania acasă, ucis de comuniști, <http://www.voceanationala.ro/index.php/2018/06/26/iuliu-maniu-omul-care-a-adus-transilvania-acasa-ucis-de-comunisti/>, accesat la data de 17.01.2020.

¹⁶ Despre Iuliu Maniu, <https://iuliumaniu.com/despre-iuliu-maniu/>, accesat la data 19.01.2020.

rubrica nr. 14, „OCUPAȚIA” scrie: „fără ocupație”, iar la rubrica nr. 20 se menționează că „Da”, „Decedatul a fost în tratament medical”.

Fig. nr. 3 – Iuliu Maniu (stânga); **Fig. nr. 4** – Fișa lui Argetoianu cu poza lui Maniu (centru); **Fig. nr. 5** – Constantin Argetoianu (dreapta) – surse internet

Fostul comandant al temutului penitenciar în perioada sa cea mai neagră, Vasile Ciolpan, într-un raport scris înaintat ierarhic, dând dovadă de o inconștiență prostească, devoalează regimul special, semilegal în care funcționa închisoarea politică de la Sighet în care au fost încarcerate elitele intelectuale, politice și religioase care prezentau un pericol pentru autoritățile comuniste:

„Întrucât Penitenciarul Principal Sighet a fost un penitenciar cu un specific oarecum aparte, el nu sa încadrat în legile ce sunt în vigoare, ci s-a încadrat în politica partidului nostru. *Constituind un secret de stat și de cea mai mare importanță, au fost date ordine și directive verbale și nu scrise, referitoare la decesele deținuților. Adică când un deținut va deceda el să fie dus la groapă și înmormântat fără nici un fel de forme legale și în mod secret, fără ca cineva să știe că în Penitenciarul Principal Sighet se întâmplă asemenea cazuri.*

Noi am căutat [să îndeplinim] toate aceste ordine date verbal de către conducerea M.A.I. și de către conducerea Dir. Penitenciare.

Astfel încă din luna mai 1950, am îndeplinit cu cel mai mare secret și cu cea mai mare vigoare ca, deținuții care decedază să nu se știe cum îi cheamă, cine a fost sau unde s-au înmormântat. Doar conducerea Dir. Penitenciare și Biroul Operativ din Direcția Penitenciare cunoșteau acest lucru. S-a lucrat în felul acesta din anul 1950, luna mai, până în anul 1955, luna martie, când am primit ordin ca să întocmesc actele de deces deținuților care vor deceda.”¹⁷

¹⁷ Dobeș, Andreea, *Profilul unui comandant de penitenciar: Vasile Ciolpan*, http://www.sighet-online.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=16032:profilul-

Așa se face că nici până-n ziua de azi nu au putut fi găsite și identificate osemintele deținuților politici morți acolo.

Cu toate eforturile demne de respect ale Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (I.I.C.C.M.E.R.) creat de către istoricul Marius Oprea și echipa de bază formată din arheologii Gheorghe Petrov din Cluj, Horațiu Grozea din Turda și Paul Scrobotă din Aiud, Iuliu Maniu nu a putut fi identificat, ca de altfel niciunul din cei decedați la Sighet.

Așa au fost „răsplătiți” marii oameni politici care au făcut parte din Generația Marii Uniri și care în perioada interbelică a făurit România Mare.

În schimb, Ciolpan, acest torționar odios scăpat de judecata istoriei, culmea ironiei și a ipocriziei, a fost de două ori înaintat în grad, în anii 1991 și 1995 la propunerea aiuritoare a Asociației Naționale a Veteranilor de Război (A.N.V.R.).

În anul 1998, președintele țării repetă prostia și-l decorează pe Ciolpan cu ocazia zilei de 25 Octombrie 1998, de Ziua Armatei, cu „Crucea Comemorativă a celui de-al Doilea Război Mondial 1941–1945”. Abia în anul 2002, după ce-a refuzat de mai multe ori, Vasile Ciolpan a predat medalia și livretul acesteia.¹⁸

Ostracizat și ocultat în anii comunismului, numele marelui om politic și patriot ardelean, corifeu al Marii Uniri, a revenit din nou în conștiința publică după anul 1989.

În semn de mare respect pentru memoria sa în multe orașe din țară i-au fost ridicate monumente, i-au acordat titlul de Cetățean de Onoare Post-Mortem, i-au atribuit numele lui unor străzi și bulevarde și i-au fost dedicate cărți și studii care-i eternizează memoria.

La Bădăcin a fost restaurată casa familiei Maniu prin grija parohului Bisericii Greco-Catolice, preotul Cristian Borz. Lucrările de reabilitare s-au realizat numai din donații (printre donatorii modești se numără și membri ai familiilor noastre).

În antiteză cu raportul lui Ciolpan la moartea lui Maniu din anul 1953, părintele Borz la începutul anului 2019 informează public faptul că:

„În Casa Maniu s-a aprins lumina!

---

unui-comandant-de-penitenciar-vasile-ciolpan&catid=37: cultura&Itemid=133, accesat la data 21.01.2020.

¹⁸ *A murit un torționar!*, <http://mobile.hotnews.ro/stire/1739865>, accesat la data de 22.01.2020.

Debransată de la energia electrică în urmă cu mulți ani, aștepta tăcută în întuneric. Casa are astăzi instalație electrică nouă, cu lustre și candelabre precum odinioară“.

Un aspect foarte interesant și de mare valoare sentimentală și nu numai, îl constituie o dezvăluire senzațională:

„Batista cu care a fost șters Iuliu Maniu de sudoarea morții se află la Londra!

În ceasul morții, gardienii bolșevici de la Sighetu Marmăției i-au permis fostului redactor-șef al ziarului PNT, „Dreptatea”, Nicolae Carandino, să îl ajute pe Iuliu Maniu.

Nicolae Carandino i-a șters fruntea lui Iuliu Maniu cu o batistă, pe care a păstrat-o ca pe o relictă sfântă.

Ulterior, după eliberare, Nicolae Carandino i-a dăruit această batistă lui Ionel Pop, fost membru al Consiliului Dirigent al Transilvaniei, fost președinte al Camerei Deputaților, strănepot al lui Simion Bărnuțiu și nepot al lui Iuliu Maniu.

Batista i-a fost dăruită apoi unui alt nepot al lui Iuliu Maniu, practic, un nepot prin alianță, marele om politic Ion Rațiu, fostul candidat al PNȚCD la Președinția României în anul 1990.

Nu știi prin ce concurs de împrejurări această batistă a ajuns în posesia tatălui meu, mărturisește fiul lui Ion Rațiu, Nicolae Rațiu.

Această batistă, împreună cu plicul de hârtie în care a fost păstrată de către Ionel Pop, a fost înrămată și este păstrată la Centrul Cultural Român din Londra.

Batista este proprietatea Ratiu Family Foundation și poate fi văzută la sediul Centrului creat de familia Rațiu, în Manchester Square din capitala Marii Britanii.”¹⁹ (Foto. Nr. 7, sursa: Internet)

Fig. nr. 6 – Bastonul, pălăria și batista cu nomogramă ale lui Iuliu Maniu

¹⁹ Lungu, Valentin, *Vezi la ce torturi incredibile l-au supus comunistii pe Iuliu Maniu, în*

„Respectul tăcut”, cred eu că este cel mai potrivit nobil gest pe care noi trebuie să-l purtăm mucenicului României Mari, Iuliu Maniu!

SIT TIBI TERRA LEVIS!

Bibliografie:

- [1] Dobeș, Andreea, *Profilul unui comandant de penitenciar: Vasile Ciolpan*, în revista „Caietele Bratianu”, nr. 2, editata de Societatea Academica „Gheorghe I. Bratianu”, filiala Sighet.
- [2] Ionițoiu, Cicerone, Marea Înscenare: Procesul Iuliu Maniu – Ion Mihalache, în „Genocidul din România, repere în procesul comunismului, Editura APOLOGETICUM, 2006, ediție electronică, www.procesul.comunismului.com
- [3] ***, *Arhivele C.N.S.A.S.*, Fond Penal, dosar nr. P 000213, vol. 69.
- [4] ***, Casa Memorială „Iuliu Maniu”, Familia Maniu, <https://iuliu.maniu.com/familia-maniu/>
- [5] ***, Cum a murit Iuliu Maniu. „În celula nr...s-a stins lumina”, <https://www.descopera.ro/istorie/15035126-cum-a-murit-iuliu-maniu-in-celular-nrs-a-stins-lumina>.
- [6] ***. Despre Iuliu Maniu, <https://iuliumaniu.com/despre-iuliu-maniu/>
- [7] ***, Iuliu Maniu, omul care a adus Transilvania acasă, ucis de comuniști, <https://www.digi24.ro/special/campanii-digi24/centenar-100-de-ani-de-viitor/iuliu-maniu-omul-care-a-adus-transilvania-acasa-953366>
- [8] ***, *Maniu, Iuliu (1873-1953)*, <http://dspace.bcuculuj.ro/handle/123456789/82613>
- [9] ***, *Membrii Academiei Române din 1866 până în prezent*, <https://acad.ro/bdar/armembriLit.php?vidT=M>
- [10] ***, *Proces verbal. Vințu de jos, 22 Novembre 1918. Delegați ordinari: Augustin Caraban, Zaharia Mihalțian. Delegați supleanți: Iuliu Maniu, Ioan Marciac, Bazil Hațegan, Zaharia Muntean, Virgil Hațegan*, <http://dspace.bcuculuj.ro/handle/123456789/83773>
- [11] ***, *România Centenară – Dosare*, C.N.S.A.S., http://www.cnsas.ro/romania-centenara_dosare.html.

„Gazeta de Cluj”, februarie 5, 2016, <https://gazetadecluj.ro/vezi-la-ce-toorturi-incredibile-l-au-supus-comunistii-pe-iuliu-maniu/>, accesat la data de 14.02.2020.